

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในยุคของการพัฒนากระแสหลัก ซึ่งความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจก่อผลกระทบมากมายต่อผู้คนในสังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบรุนแรงมากที่สุด คือ กลุ่มเด็ก ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในด้านต่างๆที่เด็กได้รับ ไม่ว่าจะเป็นเด็กในเมืองหรือในชนบทต่างก็เผชิญกับผลกระทบจากการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในด้านการแข่งขันเสรีและการมุ่งเน้นวัตถุนิยม ทำให้สถาบันครอบครัว ชุมชน อ่อนแอลงอย่างมาก ก่อให้เกิดความรุนแรงในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลต่อสมาชิกโดยเฉพาะเด็กไม่สามารถปรับกับตนเองได้ การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคมได้นั้นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาจากครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ขัดเกลาและปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีให้กับเด็ก แต่ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้สถาบันครอบครัวได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ โดยเฉพาะพ่อหรือแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่สามารถดูแลเด็กได้อย่างเต็มที่ ทำให้เด็กตกอยู่ในภาวะยากลำบากและถูกละเมิดในด้านต่าง ๆ จนในที่สุดต้องตกเป็นเหยื่อของการทารุณกรรมในหลายรูปแบบ ตามที่ปรากฏเป็นข่าวในแต่ละวันทางสื่อมวลชน นอกจากนี้ความรุนแรงต่อคู่สมรสก่อให้เกิดปัญหากับสมาชิกในครอบครัว และมีผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก คือ โดยทำให้เด็กเกิดความหวาดกลัว มีระดับความพึงพอใจในครอบครัวต่ำ นำไปสู่การติดยาเสพติด และการกระทำผิดอื่นได้ในที่สุด

จากการวิจัยของโครงการบ้านพักผู้หญิง เรื่องปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พบว่า ลูกจะได้รับผลกระทบจากบิดามารดาใช้ความรุนแรงซึ่งกันและกันเป็นอย่างมากผลกระทบที่เกิดกับบุตรเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ไม่มีคนดูแล ไม่ยอมรับพ่อ บุคลิกเปลี่ยนแปลงไปในทางซึมเศร้า ก้าวร้าว บาดเจ็บเพราะลูกหลง มีลักษณะผิดปกติเพราะแม่ถูกทุบตีขณะตั้งครรภ์ (ปัญหาลี โขติศุต. 2541 : 3)

ผลการรวบรวมข้อมูลของมูลนิธิผู้หญิง (2541 : 6) จากหนังสือพิมพ์มติชน ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด และกรุงเทพธุรกิจ พบว่ามีภัยทางเพศเกิดขึ้นทั่วประเทศในปี 2541 จำนวน 207 กรณี เป็นกรณีข่มขืน 70% มีการฆาตกรรมในกรณีข่มขืนและฆ่า รวมทั้งรวมโทรมและ 13%

กรณีรวมโทรม 6 % และกรณีอนาจาร 1 % ในจำนวนที่ตกเป็นเหยื่อ 255 คน เป็นเด็กอายุ 0-15 ปี ถึงเกือบ 60 % หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 10 % เมื่อเทียบกับปี 2538-2540 ซึ่งมีจำนวน 50 %

ข้อมูลภัยทางเพศในปี 2541 มีข้อน่าสังเกตดังนี้ การข่มขืนในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อหรือพ่อเลี้ยงข่มขืนลูกในช่วงมกราคม-สิงหาคม ได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับเป็น 8 % มีกรณีที่ถูกคามทางเพศคนเดียวกับก่อคดีข่มขืนหลายครั้ง เกิดขึ้นอย่างน้อย 4 กรณี และมี 2 กรณีที่เด็กหญิงคนเดียวถูกข่มขืนโดยญาติและคนใกล้ชิดหลายคน นอกจากนี้ยังมีกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจละเลยหน้าที่ไม่สนใจการคุกคามทางเพศที่ชาวบ้านร้องเรียน 2 กรณี ได้แก่กรณีที่ผู้ใหญ่บ้านพร้อมชาวบ้าน 500 คน ยกขบวนร้องเรียนนายอำเภอ อ.น้ำเกลี้ยง จ.ศรีสะเกษ เนื่องจากครูใหญ่โรงเรียนบ้านโนนสว่างข่มขืนนักเรียนหญิงอายุ 8 ขวบ ในห้องน้ำ แต่ตำรวจไม่ยอมลงบันทึกประจำวัน และมี อ.จวี จ.ชุมพร พ่อได้ร้องทุกข์ต่อนักสังคมสงเคราะห์ว่าลูกสาวอายุ 5 ขวบ ถูกนักเรียนรุ่นพี่ข่มขืนในป่าหลังโรงเรียน เมื่อไปแจ้งความตำรวจไม่สนใจและครูใหญ่ก็เพิกเฉย (มูลนิธิผู้หญิง, 2547 : 16)

ในปี พ.ศ. 2546 มูลนิธิผู้หญิงได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้หญิงและเด็กจำนวนทั้งสิ้น 541 ราย โดยเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มากที่สุด 157 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 29 ปัญหาที่พบรองลงมา ได้แก่ ความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 154 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.4 และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.9 ในจำนวนผู้ประสบปัญหาทั้งหมด เป็นเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 93 ราย และกรณีที่เป็นหญิงและเด็กต่างชาติที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ 147 ราย (มูลนิธิผู้หญิง, 2547 : 16)

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ (กมลินทร์ พินิจภูวดล, 2540 : 100-101 ; อ้างถึงใน ศรีรัตน์ จำชัยภูมิ, 2544 : 1) ที่สมควรได้รับการปกป้องคุ้มครองและพัฒนาให้เจริญเติบโต ทั้งทางร่างกายและจิตใจ แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่ปรากฏอยู่ทั่วโลกเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิเด็กในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เด็กถูกนำไปแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจและถูกใช้แรงงาน ถูกชักจูงและบีบบังคับให้ค้าประเวณีหรือการกระทำอื่น ๆ เกี่ยวกับเพศหรือสิ่งลามกอนาจาร เด็กได้รับการทรมานถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้ายในครัวเรือนหรือถูกทอดทิ้งโดยบิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นต้น เด็กพยายามปรับตัวเพื่อให้ตนเองและครอบครัวอยู่รอดได้ แต่การปรับตัวของเด็กก็มีแนวโน้มที่เสี่ยงมาก นับเป็นปัญหาของสังคมทำให้เป็นคนขาดคุณภาพ คนมีคุณภาพจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีความมั่นคงด้านอารมณ์
2. มีท่าที่เป็นมิตร

3. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
4. มีความคิดสร้างสรรค์
5. มีคุณธรรมประจำใจ
6. มีอาชีพที่สุจริต
7. สุขภาพที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

คุณภาพชีวิตของเด็กก็ต้องมีองค์ประกอบเหล่านี้เช่นกัน รวมทั้งเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศซึ่งก็มีความต้องการเหมือนกับเด็กทั่วไป เช่น

1. ด้านการศึกษา เพราะว่าการศึกษาเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะเด็กไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด จะต้องได้รับการศึกษาตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งรัฐบาลได้ขยายโอกาสทางการศึกษาจาก 9 ปี เป็น 12 ปี แต่อย่างไรก็ตามในข้อเท็จจริงยังมีช่องว่าง ที่เด็กถูกละเมิดทางเพศไม่สามารถจะเรียนได้ ทำให้เด็กตกเป็นเหยื่อในด้านความรุนแรงต่าง ๆ ในปัจจุบัน

2. ด้านการประกอบอาชีพที่สุจริต จะต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลด้วย ในขณะที่เดียวกันเด็กต้องรู้สึกปลอดภัยจากการทำงานและมีรายได้ตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับ

3. ด้านการมีสุขภาพที่ดี รวมถึงการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและการมีหลักประกันในด้านสุขภาพเหมือนเด็กทั่วไป ซึ่งปรากฏการณ์ปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่าปัจจุบันปัญหาสุขภาพจิตของเด็กที่วัดความรุนแรงมากขึ้นตามลภาวะความซับซ้อนและความกดดันของสังคม โดยเฉพาะเด็กถูกทอดทิ้ง เด็กติดเชื้อเอดส์ เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของธุรกิจทางเพศ เด็กเร่ร่อน เด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว เช่นตกเป็นเหยื่อของการถูกทารุณกรรมทางเพศจะได้รับผลกระทบดังนี้

- 1) ผลกระทบทางด้านร่างกาย ผลจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศในกรณีที่รุนแรง จะมีผลกระทบต่อร่างกายของเด็ก เช่น มีบาดแผล ฟกช้ำ อวัยวะภายในของเด็กได้รับการกระทบกระเทือน บาดเจ็บจากการใช้กำลังของผู้กระทำทารุณเด็ก การตั้งครภ์ นอกจากนั้นจะพบว่า อวัยวะเพศฉีกขาด ต้องเย็บอวัยวะเพศ ซึ่งเคยพบกรณีที่เด็กถูกเย็บไม่น้อยกว่า 200 เข็ม จากการผ่าตัด 3 ครั้ง นอกจากนั้นยังพบว่า เด็กมีโอกาสติดโรคทางเพศสัมพันธ์ เช่น กามโรคที่โหดร้ายไปกว่านั้นคือ ติดเชื้อ HIV ซึ่งในปี 2539-2540 พบเด็กที่ติดเชื้อไม่ต่ำกว่า 4 คน (มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก, 2540 : 4 ; อ้างถึงใน ศรีรัตนจำชัยภูมิ, 2544 : 38)

2) ผลกระทบทางด้านจิตใจ เด็กจะแสดงออกมาในลักษณะอาการซึมเศร้า บางรายอาจถึงขั้นฆ่าตัวตาย หันไปติดยาเสพติด หรือกลายเป็นผู้กระทำผิดต่อไป ในเด็กโตและวัยรุ่น พบว่า เด็กจะมีความวิตกกังวลสูง ผันร้าย บางทีจะมีความรู้สึกเหมือนเหตุการณ์เกิดขึ้นอีก มีความรู้สึกว่าไม่อยากไปไหน หลีกเลี่ยงไม่ไปโรงเรียน สมาธิต่ำ การเขียนลดลง อาจมีอาการไม่สบายต่าง ๆ ซึ่งลักษณะเหล่านี้อาจเพิ่มมากขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับกระบวนการยุติธรรม เช่น การฟ้องร้องที่ต้องเผชิญกับผู้ร้ายด้วยความอับอาย การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจก็อาจนำไปสู่บาดแผลทางใจ ปมด้อยในจิตใจเด็ก และครอบครัว ซึ่งถ้าเด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างดีมีโอกาสนหายได้ แต่ในตรงกันข้ามถ้าถูกเพื่อนฝูงล้อเลียน โรงเรียนไม่รับ ต้องย้ายที่อยู่เป็นที่รังเกียจของสังคมก็จะเป็นตรวบาปจนกระทั่งกลายเป็นเรื่องเรื้อรัง (วันเพ็ญ บุญประกอบ, 2534 : 14)

4. ด้านความรักจากคนรอบข้าง โดยเฉพาะจากบุคคลในครอบครัว คุณภาพชีวิตของเด็กจะดีหรือไม่มีรากฐานมาจากครอบครัว ถ้าครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่ไม่เอาใจใส่เด็ก ขาดการทำกิจกรรมร่วมกัน จะทำให้เด็กถูกแสวงหาผลประโยชน์และดึงดูเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ และตกเป็นเหยื่อในรูปแบบการถูกบังคับ ถูกขาย ถูกล่อลวง เป็นต้น

5. ปัจจัยทางด้านครอบครัว ที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการกระทำทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กหญิงโดยสมาชิกในครอบครัวมี 4 ประการ คือ ประการแรก ลักษณะของครอบครัว โดยพบว่าครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย และครอบครัวที่มีพ่อคนเดียวล้วนแต่เป็นลักษณะของครอบครัวที่กระทำทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กหญิงทั้งสิ้น (สิริพร ตั้งชัยวัฒนา, 2544 : 1)

6. ด้านความมั่นคงทางสังคม ได้แก่ การช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆจากภาครัฐและเอกชนหรือชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ เช่น ในด้านอาหาร ที่อยู่อาศัย การศึกษา ด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพราะเด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะเด็กที่ตกอยู่ในสภาวะยากลำบาก เด็กที่ถูกทารุณกรรม จำเป็นต้องมีบริการทางสังคมรองรับพวกเขา ถ้าหากไม่มีการช่วยเหลือจากสังคม เด็กเหล่านี้ก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพคือ ไม่มีการศึกษา สุขภาพอ่อนแอ ไม่มีประสิทธิภาพและจะเกิดผลต่อความมั่นคงของชาติต่อไป ฉะนั้นการให้บริการทางสังคมของภาครัฐและเอกชนจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กเพื่อที่จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ

เนื่องจากสภาพครอบครัวของเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศส่วนมากไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ฉะนั้น ภาครัฐและเอกชนหรือชุมชนต้องสนองตอบตามความต้องการของเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศเป็นพิเศษ โดยเฉพาะด้านจิตใจ ควรสนับสนุนเพื่อให้เด็กได้มองเห็นคุณค่าของ

ตนเอง เช่น การฟื้นฟูจิตใจ การให้กำลังใจ ให้คำชมเชย ยกย่องในการทำความดี และการให้โอกาส ให้ทุนสนับสนุน เป็นต้น

1.1.1 ปัจจัยที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็ก

เนื่องจากเด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขได้นั้น ขึ้นกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่รายล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็ก สถาบันทางสังคมที่มีส่วนหล่อหลอมและปลูกฝังให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี คือ

1. ครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่ปลูกฝังรากฐานชีวิตให้กับเด็ก แต่ในปัจจุบันครอบครัวไทยนับวันจะล่มสลาย สมาชิกในครอบครัวไม่มีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เพราะสภาพที่เกิดขึ้น คือ พ่อกับแม่เมา ทูตตีกัน และร่วมกันทารุณเด็กในด้านต่าง ๆ จนเกิดความรู้สึกแค้นขึ้นในแต่ละวัน และนอกจากนี้ครอบครัวก็ถูกคุกคามจากผลกระทบอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการรับวัฒนธรรมตะวันตก การบริโภคนิยม การคอร์รัปชัน การตกงาน เป็นต้น

การสมรสหรือการแต่งงานมิใช่ความสัมพันธ์เชิงสัญญา แต่เป็นเอกภาพแห่งความรัก ความเข้าใจ และการแบ่งปันตัวตนของคู่สมรสอย่างจริงจัง ถ้าปัญหาครอบครัวในสังคมไทย คือ การขาดแคลนความรัก อันเป็นสิ่งที่ Hegel เห็นว่าเป็นลักษณะพิเศษของครอบครัวแล้ว ทางแก้ก็คือ การเติมความรักให้กับชีวิตของผู้คน เพื่อว่าการสมรสไม่ว่าจะมีทะเบียนหรือไม่ จะได้ไม่เปราะบาง และคุกคามกร่อนเซาะครอบครัวให้อ่อนกำลังลง (อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2540 : 14)

ฉะนั้น ถ้าแต่ละครอบครัวมี ความมั่นคงในชีวิตสมรส มีความรัก มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีรายได้ที่มั่นคง คนในครอบครัวมีคุณธรรมและจริยธรรม ก็จะไปปลูกฝังและส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกในครอบครัวมีความมั่นคง

2. โรงเรียน เป็นสถาบันทางสังคมแหล่งที่ 2 รองจากครอบครัวที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กให้ดีขึ้น ด้วยการปลูกฝังกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เด็กต้องเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับคนในสังคม พร้อมทั้งสอนให้คนเป็นคนดี มีความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิต

ดังนั้น โรงเรียนต้องช่วยกันรณรงค์ให้คนในชุมชนตระหนักถึงปัญหา และระมัดระวังตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนให้เด็กได้รับรู้ถึงวิธีการป้องกัน การระวังตนเอง การทำความเข้าใจกับเพื่อน ๆ ในโรงเรียนของเด็กเพื่อให้ยอมรับ และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ การสอนให้เด็กรู้จักบอกเล่าเรื่องราวของการถูกละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นกับตนเองให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การสอนให้เด็กรู้จักวิธีปฏิเสธพฤติกรรมที่บุคคลอื่นจะล่วงละเมิดทางเพศเด็กได้ ต้องทำความเข้าใจกับครอบครัวของเด็กให้มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กที่ถูก

ล่วงละเมิดทางเพศ การเป็นเพื่อนกับเด็กในขณะที่เด็กอยู่ในกระบวนการดำเนินคดีทางกฎหมาย การรณรงค์ให้พ่อแม่ตระหนักถึงปัญหาและวิธีการป้องกันเด็กจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การบำบัดฟื้นฟูเด็กเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาเดียวกัน และการสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotion Support) เช่น การรับฟังเด็กด้วยความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจโดยไม่ตำหนิเด็กหลังจากถูกละเมิดทางเพศ (อัจฉรา สุวรรณศรี. 2543 ; อ้างถึงใน พิมพ์ฉัตร รสสุวรรณ. 2545 : 34) ถ้าเด็กได้รับการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เมื่อเป็นผู้ใหญ่เขาก็จะรู้จักเคารพกฎกติกาของสังคม ไม่เอาัดเขาเปรียบ และไม่ล่วงละเมิดทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้อื่น ปัญหาของสังคมก็จะไม่เกิดขึ้น

แต่ในขณะเดียวกันปัญหาการถูกล่วงละเมิดทางเพศเด็กในปัจจุบันไม่ได้ลดลง กลับมีมากขึ้น ในแต่ละวัน และมีอีกหลายกรณีที่ไม่ได้รับการเปิดเผย กรณีของครูที่ละเมิดทางเพศเด็กจะใช้ตำแหน่งหน้าที่ ประสพการณ์ และฐานะที่เหนือกว่ามาล่อลวงศิษย์มากขึ้น โดยเฉพาะศิษย์ที่มีปัญหาทางบ้าน จะตกเป็นเหยื่อสูงสุด แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วผู้กระทำมักแก้ตัวว่าเป็นการสมยอม หรือไม่ก็อ้างว่าถูกแบล็กเมล

การสำรวจข้อมูลของหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการและข้อมูลจากศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และครอบครัว พบว่า ในกรมสามัญศึกษามีสถิติข้าราชการครูถูกลงโทษทางวินัยในช่วงปีงบประมาณ 2544 (ตุลาคม 2543-กันยายน 2544) รวมทั้งสิ้น 254 ราย โดยเป็นความผิดฐานขู่สาวและอนาจาร 10 ราย แยกเป็นครู 9 ราย และผู้บริหาร 1 ราย ส่วนปีงบประมาณ 2545 (ตุลาคม 2544 - กันยายน 2545) พบมีข้าราชการครูถูกลงโทษทางวินัย 261 ราย เป็นความผิดคดีขู่สาวและอนาจาร 9 ราย แยกเป็นครู 7 ราย และผู้บริหาร 2 ราย

ส่วนในสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ปีงบประมาณ 2544 มีสถิติข้าราชการครูถูกลงโทษทางวินัย 815 ราย พบเป็นความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรานักเรียน 7 ราย อนาจารทางเพศกับนักเรียน 22 ราย ขู่สาว 94 ราย และปีงบประมาณ 2545 จากสถิติข้าราชการครูถูกลงโทษทางวินัย 460 ราย เป็นความผิดฐานอนาจารทางเพศนักเรียน 14 ราย ขู่สาว 45 ราย ข่มขืนกระทำชำเรานักเรียน 12 ราย (มติชน 27 มิ.ย 2546)

สรุปได้ว่าบทบาทของครูมีส่วนส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กให้ดีขึ้นรองจากสถาบันครอบครัว แต่ในขณะเดียวกันถ้าครูขาดจรรยาบรรณในวิชาชีพครู และไม่ตระหนักถึงศีลธรรม ครูก็จะเป็นผู้ทำลายคุณภาพชีวิตของเด็ก

3. สถาบันทางสังคม อันประกอบด้วยภาครัฐและเอกชน เพราะเด็กและเยาวชนจะต้องได้รับโอกาสในการรับรู้และการพิทักษ์สิทธิประโยชน์ตามสภาพของแต่ละบุคคล เพราะองค์กรเหล่านี้

มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพพร้อมทั้งอบรมหรือการทำให้เป็นแบบอย่าง ให้เด็กได้เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

นอกจากนี้สถาบันทางสังคมยังมีบทบาทในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับเด็กด้วยเช่น การเรียกร้องสิทธิทางการศึกษา การสร้างหลักประกันทางสุขภาพและความมั่นคงในอาชีพและความปลอดภัยในที่อยู่อาศัยด้วย ปัญหาเด็กถูกละเมิดทางเพศเป็นปัญหารุนแรง ซึ่งกระทบต่อเด็ก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนกระทบถึงครอบครัวและสังคมทุกระดับจะต้องเร่งป้องกันแก้ไข กรณีการที่เด็กถูกละเมิดทางเพศมักไม่มีใครกล้าเปิดเผย โดยเฉพาะคนในครอบครัวละเมิดทางเพศเด็ก เช่น พ่อ พี่ เพราะถือว่าเป็นเรื่องน่าอาย แม้แต่ตัวเด็กเองบางครั้งคิดว่าเป็นการทำลายบุพการี แต่ในความเป็นจริงเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง ช่วยกันแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เพราะเป็นเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของเด็ก

จากสถิติการให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทารุณกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มเพิ่มขึ้นดังนี้ (ศรีรัตน์ จำชัยภูมิ. 2541 : 3 - 4)

ตารางที่ 1.1

จำนวนเด็กถูกล่วงเกินทางเพศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 - 2542

กรณี	จำนวนเด็กถูกล่วงเกินทางเพศและทำร้ายร่างกาย ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 - 2542										
	2532	2533	2534	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542
ล่วงเกินทางเพศ	50	36	54	64	58	74	83	70	94	92	120

ที่มา : มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

จากจำนวนเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศของมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ 2532 ถึง พ.ศ 2542 จะเห็นได้ว่าสถิติเด็กถูกละเมิดทางเพศเพิ่มขึ้นเป็น 100% ซึ่งจำนวนเด็กถูกละเมิดทางเพศมีมากขึ้นเป็นสองเท่า แสดงให้เห็นว่าจำนวนเด็กถูกละเมิดภายในระยะเวลา 10 ปี ยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจะช่วยกันรณรงค์แก้ไข แต่ก็ไม่สามารถจะป้องกันปัญหาเด็กถูกละเมิดได้ และยังมีสถิติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านนี้อีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้กล่าวถึง

การให้ความช่วยเหลือเด็กถูกละเมิดสิทธิขององค์กรสวัสดิภาพเด็กกรมประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2540-2542 ที่ให้ความช่วยเหลือเด็ก พบว่า จำนวนเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ เป็นเพศชาย 53 คน เพศหญิง 269 คน ช่วงอายุที่เด็กถูกละเมิดทางเพศมากที่สุด คือ 6-11 ปี จำนวน 158 คน รองลงมา คือ ช่วงอายุ 16-18 ปี จำนวน 45 คน และต่ำสุด คือ ช่วงอายุ 0-5 ปี จำนวน 21 คน รวมเด็กที่กรมประชาสงเคราะห์ได้ให้ความช่วยเหลือช่วงระยะเวลา 3 ปี เด็กถูกละเมิดทางเพศเป็นจำนวน 322 คน เฉลี่ยแล้วปีละ 100 คน ซึ่งถือว่าเด็กที่ถูกละเมิดมีจำนวนมากในแต่ละปี

และความสัมพันธ์ของเด็กกับผู้ถูกละเมิดทางเพศสูงสุดจะเป็นคนรู้จักมีจำนวนถึง 122 คน รองลงมาคือบิดาที่แท้จริงมีจำนวน 48 คน ต่ำสุด คือ มารดาเลี้ยง จำนวน 1 คน นอกจากนี้บุคคลเหล่านี้แล้วยังมีบุคคลอื่นอีกที่ละเมิดทางเพศเด็ก เช่น บิดาเลี้ยง ญาติ ครู ภิภษุ นายจ้าง เป็นต้น

ชลบุรีเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคพื้นตะวันออกมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากมายและมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย สถานที่ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชลบุรี คือ ชายหาดพัทยาและบางแสน โดยเฉพาะพัทยาเป็นสถานที่รู้จักของประชาชนชาวไทยและต่างประเทศ มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จากการที่มีคนเป็นจำนวนมากหลังไหลเข้ามาอยู่จริงและแฝงเข้ามาประกอบธุรกิจในระยะเวลานั้น ๆ จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาค่าครองชีพ ชุมชนแออัด ยาเสพติด เด็กเร่ร่อน โรคเอดส์ และสถานบริการเร่รรมย์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีการขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็วจนยากต่อการควบคุม ป้องกันและแก้ไข ผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือเด็ก เช่น เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กถูกทำร้ายและอยู่ในสถานะเสี่ยง เด็กถูกระทำทางเพศ เด็กตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง เป็นต้น ดังนั้น ชลบุรีจึงเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีเด็กถูกละเมิดทางเพศมากของประเทศ

ในขณะเดียวกันก็มีองค์กรช่วยเหลือเด็กทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้าไปช่วยเหลือเด็กที่ถูกทารุณกรรมในด้านต่าง ๆ ในจังหวัดชลบุรี โดยมีเครือข่ายร่วมกันระดับจังหวัด แต่ปัญหาเด็กถูกละเมิดทางเพศของจังหวัดชลบุรีก็ยังมีสถิติที่ค่อนข้างสูง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในการป้องกันแก้ไข และฟื้นฟูเด็กที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในเขตพื้นที่พัทยา ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงต้องศึกษาเด็กที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศหลังจากที่เด็กได้กลับเข้าสู่สังคม ว่าองค์กรต่าง ๆ ได้ติดตามให้ความช่วยเหลือคุ้มครองเด็กอย่างไรบ้าง และปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กที่ถูกล่วงละเมิด

ทางเพศ เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติงานช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาคเด็ก พร้อมทั้งเสนอผลการวิจัยต่อองค์กรเครือข่ายที่ทำงานด้านเด็กในจังหวัดชลบุรีต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กหญิงหลังจากที่เคยถูกละเมิดทางเพศในเขตจังหวัดชลบุรีจำนวน 10 ราย ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

1.4 สมมติฐานในการศึกษา

1. การสนับสนุนทางสังคมมีผลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก
2. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก

1.5 นิยามศัพท์

เด็กหญิง หมายถึง เด็กหญิงที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี โดยไม่จำกัดสถานภาพ

การล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การบังคับ การข่มขู่ การล่อลวง ช่มชู้ การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นโดยใช้อำนาจบังคับ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการทางเพศของตนเอง ซึ่งมีผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจและสวัสดิภาพของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ

คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ความสุข ความพึงพอใจในชีวิต การได้รับการสนองตอบตามความต้องการของแต่ละบุคคล ในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ รวมถึงการรับรู้ในด้านต่าง ๆ

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กหญิงที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ ประกอบด้วย ความพึงพอใจ การได้รับการสนองตอบในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ที่อยู่อาศัย ความปลอดภัย อาชีพและรายได้ ชีวิตครอบครัว การศึกษา ความเสมอภาค รวมทั้งหมด 8 ด้าน

การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมอาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

1. การสนับสนุนด้านปัจจัย 4 และสิ่งของต่าง ๆ
2. การสนับสนุนด้านจิตใจ อารมณ์ ให้ความคิดเห็น ให้กำลังใจ เป็นต้น
3. การสนับสนุนด้านความรู้ด้านต่าง ๆ ให้ทุนการศึกษา การอบรมสั่งสอน การฝึกอาชีพ
4. การให้ความช่วยเหลือจากสหวิชาชีพ ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสาร

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบคุณภาพชีวิตของเด็กที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ
2. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กหลังจากที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ
3. นำผลที่ได้จากการวิจัยมาวางแผนการปฏิบัติงานช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเด็ก และเสนอผลการวิจัยต่อองค์กรเครือข่ายในจังหวัดชลบุรี

